

Maja tohter.

Duhatus,

tubas arsti-abi puudusel igasugu haigusi ise wõib
tergitada ja parandada.

Sisemiste asjade Ministeriumi arsti teaduse
jaoskonna loaga trükitud.

Teine trükk.

Tallinnas.

R. Saurmann'i raamatukaupluse kaudu.

Дозволено цензурою. — Дерптъ, 15. Февраля 1892 г.

Печатано съ разрѣшенія Медицинскаго Департамента
Министерства Внутреннихъ Дѣлъ.

Печатано въ типографіи Г. Матизена въ Ревелѣ, Никольская
улица, домъ № 23.

G e s j ö n a.

Nagu tuttav, ei ole maal mitte igal haiguse korral võimalik arsti-abi muretseda, sest et arstid tihti väga kaugel elavad ja teiseks, et aptegi rohtude saamisega lugu niisama vilets on. Sellepärast oli tarvis selles asjas fergitust muretseda ja raamatut kirjutada, kust inimene õpetust võib saada, kuidas lihtsate abinõuude wara! haiguse korral, kui arsti-abi saadaival ei ole, wiga parandada ehk fergitada võiks ja kui mitte just parandada ehk fergitada, siis ometi võimalumaks teha, et haigus pahemaks ei läheks, kuni arsti-abi tuleb. Muidugi tuleb fordasi ette, kus selle raamatu õpetuste järele haiguse suuremaks minemise takistamine võimalata on, aga tahju ei tee siin antud õpetused ometi mitte ja inimene võib ennast farnasel korral vähemalt trööstida, et ta ise-enele ehk oma ligimesele terwise hääks teinud, mis wõinud.

Kuidas selle raamatu õpetusi mõista tuleb, sellekoh-
n weel mõni sõna.

Siin raamatus on ülepea 91 püütüfti, milles igas ühes feda ehk teist lihtsat rohtu juhatafse ehk vähemalt õpetust antafse, kuidas haigega tuleb ümber käia. Kes aga selle raamatu õpetuse järele haigele fergitust tahab muretseda, sellel peab niipalju arusaamist olema, et ta mitte üheforraga mitmeid rohtusi ühe ja sellesama haiguse ehk wea wasta ära ei katfu, nagu neid siin raamatufeses mitmes kohas on nimetatud. Näitufeks joowitafse siin kolera haiguse wasta higistamist ja alamaal pool jälle külma wee ja jäätükiftega arstimist. Raamatu tarwitaja ei pea feda ega teist sellesarnaseid

arstamise wiisid mitte nii mõistma, et esitaks higestamisega katseb ja kui see filmapilt ei aita, siis kohe tülma wee ehk jäätükkidega haiguse arstimist alustab. Niisugune arstimine tooks oodetud tulu asemel ainult kahju. Iga õpetus on oma ette õpetus; lugija peab aga nende seas niisuguse wälja walima, misugune talle enam meeltemööda ehk misugust tal wõimalik on täita, teised õpetused aga maha jätma, seniks kui selle rohu tarwitamise aeg täieste möödas on. Minult niisugustel korradel võib lask, kolm ehk neli õpetust ühekorraga ära katseada, kus seda lubatud on. Kui raamatu tarwitaja seda seletust tähele paneb ja selle järele teeb, siis saab see raamatutene talle kaunist tulu ja kasu tooma.

Et aga haiguste eest hoidmine palju kergem on, kui nende arstimine, sellepärast on raamatutese taht otse õpetus lisatud, kudas inimene oma terwist hoidma peab. Sääal näidatakse, kudas see inimene, kes oma terwist hoida oskab, hoopis terwem võib olla ja wanemaks elada, kui see, kes terwise hoidmise asjust midagi teada ei taht, wõi seda koguni tühiseks ja naeruwääriliseks peab.

Kui inimene elust wähegi magu tunda tahab, siis peab ta oma terwist hoidma ja sellepärast ka sellekohalisi juhatusi ja õpetusi tähele panema. Muidugi ei wõi igaüks mitmesugustel põhjustel neid õpetusi karta päält täita, aga ta täitku neid niigi palju, kui wõimalik on.

Raamatutene on ühe Saksakeelse raamatu järele toimetatud ja on teda mitmed arstid ja õpetatud mehed rahwafasult kirjutanud. Ta on sääal rahwa poolt kaunist wastawõtmist leidnud ja rohkest kasu saanud; lootuse järele saawad ka Gesslased näitama, et nad õpetlikult asjust lugu pidada ja raamatutest terwise kasult tarwitada oskawad. Kõik haigused tulewad selles raamatuteses tähestiku järele korra ette, nii et neid kerge leida.

1. Ematõbi ehk emaka wiga.

(Hysterie.)

Selle haiguse märgid on väga moondatud: frambid, minestused, sifikonna-wead, pahad ja hääd tujud, naer ja filmapisarad wahetawad endid siin ühtepuhku.

1) Ematõbe minestuste, frampide ja teiste ematõbe hoogude wastu tuleb mõned supilusika täied Prantsuse wiina sisse wõtta; sellejuures pesetagu kaha külma weega.

2) Selle liikme tasane ja pehme õõrumine ehk filitamine käega, mida framp kofku kisub, ehk ühe kae kõhu pääl hoidmine, kuna teine selja pääl seisku, toob mõnikord frampide wasta nagu nõiduse wael filmapill abi.

3) Rõigeparemad rohud on liikumine ja töotegemini wabas õhus, kui ka weega pesemised. Ematõbe hoogudel wõetagu iga kolme tunni tagant üks supilusika täis joodawa wiina äädikat ühe poole klaasi täie weega sisse; niisama hääb on ka Rana dia Bibergeil'i tilgad, millest iga kase tunni tagant 15 tilka weega sisse tuleb wõtta.